

IV Jornades «La recerca sociolingüística en l'àmbit de la llengua catalana» (14 i 15 de juny de 2018). — Les IV Jornades «La recerca sociolingüística en l'àmbit de la llengua catalana» es van portar a terme a l'Institut d'Estudis Catalans els dies 14 i 15 de juny de 2018. Aquesta activitat acadèmica l'organitza la Xarxa Cruscat. Com és sabut, aquest organisme de l'IEC té com a objectius prioritaris: (i) l'anàlisi dels coneixements, els usos i les representacions de la llengua catalana; (ii) la dinamització interna de la massa crítica que treballa al voltant de la disciplina sociolingüística; (iii) i la projecció exterior, això és, la internacionalització corporativa d'una tradició, la nostra, quasi invisible en el context mundial. Les jornades han comptat també amb el suport de la Direcció General de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya i de la Direcció General de Política Lingüística i Gestió del Multilingüisme de la Generalitat Valenciana.

Amb la realització biennal d'aquesta trobada acadèmica, la Xarxa Cruscat vol esdevenir un veritable aixopluc de la recerca sociolingüística sobre la llengua catalana. Un aixopluc suprauniversitari i suprainsitucional, que potencie una imatge de conjunt i ens permeta avançar cap a la delimitació d'aquest àmbit del coneixement profundament interdisciplinari.

Efectivament, resulta un lloc comú entre els analistes la dificultat d'establir uns límits precisos en aquesta proposta, de vegades nebulosa, d'estudi de la interacció entre la llengua —si ho preferiu, les llengües— i la societat. La tradició sociolingüística catalana ha apostat per una visió força integradora, de manera que incorpora, de vegades d'una manera acrítica, tot s'ha de dir, tot un conjunt heterogeni de treballs que li arriben des de vèrtexs temàtics diversos. Això sí, el gros d'aquestes recerques formaria part d'aquella «sociolingüística de la societat» de què parlava Fasold en un llibre que incorporava aquest sintagma en el títol. Les raons d'aquest biaix sociològic han estat identificades manta vegada, de manera que ara no hi insistiré. Ben mirat, una part molt important de la nòmina de projectes que s'han presentat en aquestes jornades s'incardina en l'àmbit de la «sociologia del llenguatge», una sociolingüística socialment orientada on la planificació lingüística, amb mirades des de la demolingüística, l'educació, l'ensenyament i el món del dret, hi té un protagonisme especial. Una sociolingüística, en definitiva, que vol donar resposta a un conjunt d'avatars que problematitzen el funcionament de la llengua catalana en el seu ecosistema comunicatiu històric.

Una sociolingüística que, en tant que sol mostrar un compromís amb la recuperació d'una funcionalitat deficitària, propiciada per una història politico-social adversa, incorpora l'estigma científic del *parti pris*. I, certament, la neutralitat i l'asèpsia interpretativa que exigeix el mètode científic no és un tema trivial quan abordem una anàlisi valorativa de la nostra tradició. Més encara quan resulta obvi que es tracta d'una disciplina força institucionalitzada, que depèn dels recursos de les administracions de torn, en una part substancial de les recerques empíriques que acredita. Albert Branchadell, una veu sempre a tenir en compte, sentència, potser d'una manera hiperbòlica, que es tracta d'una «sociolingüística governamentalitzada». Siga com siga, és important que mirem de redreçar el camí, malgrat que ara mateix em costa d'imaginar una manera de fer que foragite aquell objectiu finalista, no necessàriament explícit, de subversió de l'*status quo* en què es troba instal·lada la llengua catalana en el seu conjunt.

D'altra banda, aquestes jornades ofereixen un marc sociolingüístic on també trau el cap la «sociolingüística de la variació», aquella sociolingüística més lingüísticament orientada, que intersecciona amb els models lingüístics contemporanis que no menystenen la variació, sobretot amb la dialectologia i la geolingüística. En aquesta ocasió els enfocaments discursius i pragmàtics són absents del nostre abordatge de conjunt. Sens dubte, la voluntat d'autonomia disciplinària que han manifestat els darrers temps hi té molt a veure. Tanmateix, sóc de l'opinió que una teoria sociolingüística general no hauria de deixar de costat una qüestió tan transcendent com l'adequació sociopragmàtica.

Les jornades van acollir una quarantena de presentacions que van anar a càrrec d'una cinquantena d'investigadors. Entre els ponents i els assistents l'assistència va superar les 120 persones. Les diferents intervencions van propiciar debats força enriquidors. I les mirades multidimensionals es van enriquir amb nous plantejaments, provinents de vèrtexs teoricometodològics diversos. La conferència inaugural, a càrrec de Gabriele Iannàccaro, ens va posar en contacte amb la tradició sociolingüística italiana. La seua intervenció, al voltant d'aspectes metodològics de la recerca demolingüística, va posar damunt la taula tot un seguit de qüestions on la tradició catalana ha establert línies de treball pioneres.

Voldria pensar que aquestes jornades constitueixen un fòrum on no només es donen a conèixer els projectes, també propicien el coneixement de les persones. No en va, la dimensió «mitjana» de la llengua catalana afavoreix aquest "aire de família" amb què Boix i Vila caracteritzen la sociolingüística domèstica. És el meu desig que, si pot ser, més enllà de la lícita discrepància intel·lectual, consolidem una "família ben avinguda".

Miquel Àngel PRADILLA
Institut d'Estudis Catalans

L'OLO 8 (*Obrador de lingüística occitana*, ochena edicion, 5 e 6 de julh 2018). — L'*Obrador de lingüística occitana* pren son origina dins las Universitats Occitanas d'Estiu que la primièira se tenguèt a Montpelhièr en 1972. Dins aquel temps, l'universitat comptava qualques egrègis especialistas de l'occitan, mas l'occitan èra a pena present dins los cursus. Fasiá pas l'objècte de cap de diplòma e l'emplec de la lenga dins l'institucion academica relevava encara de la transgressión. A l'UOE de Montpelhièr, Pèire Bèc ensenhèt en occitan la fonologia, Robèrt Lafont, Crestian Anatole e Felip Gardy la literatura e sos metòdes d'analisi, d'autres l'istòria o la filosofia, e quitament Bernat Molin donèt un cors sus la teoria des grafes non orientats. Foguèt un moment de conquèsta de normalitat lingüística per l'occitan. I aguèt tanben dins l'UOE una dimension militanta, de debats politics, socials o tocant la reivindicacion lingüística, mas l'ocupacion del camp de l'usatge scientific èra pas la dimension mens importanta del rescontre.

Dins los ans següents l'occitan s'intallèt mai dins l'institucion universitària, d'ensenhaments en occitan espeliguèron dins las universitats d'Occitània. S'establiguèron a Montpelhièr, Tolosa, Niça, Ais, Clarmont, Pau o Bordèu. Sovent fragils, de còps efermèrs e extremament marginals, que dins lo melhor dels cases s'ensenha en occitan la lenga, la literatura, la cultura e la lingüística occitanas a qualques centenats d'estudiants lo pus mai, sus tot lo territòri occitan. La massa de l'Universitat demòra francofòna exclusiva. D'autre costat las universitats occitanas d'estiu se faguèron mai militantas e pedagogicas. Tanben s'i afortiguèt una tendéncia a redusir la lingüística als debats de lingüística normativa. L'OLO voliá manténer un luòc d'elaboracion e d'escambi en lingüística occitana, dins una perspectiva d'elaboracion scientifica e d'emplec de l'occitan per aquò far.

L'OLO comencèt a Nimes en 2002 a l'iniciativa d'Enric Còmis, d'Arvèi Lieutard e de Patric Sauzet e se tenguèt puèi d'un biais qualque pauc irregular, apiejat sus l'associacion *Lingüística occitana* (presidida uèi per J. Barceló). Las edicions 6, a Tolosa, e 7, a Munic, de l'OLO deguèron fòrça a l'iniciativa e la capacitat d'organizacon de Daniela Müller (ara professora de lingüística romanica a Munic). L'OLO 8 se seriá pas pogut far sens la còla palina e l'impulsion que li donèt Loïson Grangèr, e sens los sostens del *Congrès permanent de la lenga occitana* e de l'*Institut occitan* de Pau.

L'OLO 8 se tenguèt los 5 e 6 de julh 2018 e aculhiguèt en tot vint comunicacions. Los comunicants venián de Pau, Tolosa, Montpelhièr, Bordèu. Un arribèt de Lhèida, tres de París e autres